

Олеся СТОЙКА
(Ужгород, Україна)

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ В УКРАЇНІ

Цифровізація професійної діяльності вчителів набула значної необхідності та затребуваності упродовж останніх трьох років (2020-2022 рр. – світова пандемія, з лютого 2022 р. – війна в Україні воєнний стан). Дистанційна комунікація усіх сферах

людської діяльності, зокрема в системі освіти, змушує вважати володіння технологіями цифрового навчання обов'язковою складовою професійної компетентності вчителя. Вважаємо, що критеріями ефективної цифровізації професійної діяльності вчителя виступають такі показники:

- планування власного освітнього процесу на основі технологій дистанційного або змішаного навчання;
- прагнення набуття та розвитку відповідних цифрових навичок і компетенцій;
- ефективне поєднання елементів різних форм навчання;
- моделювання готових електронних текстових документів, ресурсів, документів з графічними елементами тощо;
- володіння базовим понятійним апаратом інформаційних технологій навчання;
- проектування, створення та комбінування розроблених презентацій з відео та аудіо фрагментами;
- уміння працювати з інформацією в електронному вигляді;
- формування та розвиток навичок аналізу, підтримки та ведення тематичного діалогу в умовах форуму, чату; застосування комунікативних засобів мережі-Інтернет;
- підвищення результатів освітнього процесу в умовах змішаного навчання за рахунок розвитку та удосконалення особистісно-професійних якостей.

Освітня політика держави має бути спрямована на забезпечення цифровими ресурсами закладів освіти та сприяти зменшенню цифрової нерівності серед студентів та викладачів, забезпечувати збереження єдиного освітнього простору, гарантувати високу якість освіти, сприяти розвитку академічної мобільності та відповідати світовим стандартам [5, 24].

Наскрізні та спільні тенденції розвитку систем професійної підготовки вчителів у міжнародному вимірі, що відображають її організаційні, змістові та управлінські аспекти та можуть слугувати орієнтиром у реформуванні української системи професійної підготовки вчителя у контексті реалізації приєднання України до єдиного європейського та світового освітнього простору виокремилася О.Огієнко.

До наскрізних тенденцій дослідниця відносить зумовленість розвитку систем професійної підготовки вчителів такими чинниками як: глобалізація, інтеграція, цифровізація, інтернаціоналізація, потреба у фахівцях високого професійного рівня для різних галузей економіки, необхідність підвищення якості підготовки педагогічних кадрів, сучасні міжнародні ідеї професіоналізації, гуманізації, інтеграції та універсальності; гармонізація систем педагогічної освіти з урахуванням національних надбань та традицій.

Спільними тенденціями О. Огієнко вважає наступні: розробка та вдосконалення законодавчої бази підготовки вчителів; реформування професійної підготовки педагогів відповідно до нових підвищених вимог сучасного національного і міжнародного ринків праці, підготовки вчителя нового типу, а саме творчого вчителя-професіонала; зміцнення ролі вчителя та підвищення статусу педагогічної професії; перехід до концепції освіти впродовж всієї педагогічної діяльності, основою якої є школоцентрирована підготовка вчителя; застосування схожих моделей підготовки вчителів: послідовної, паралельної, комбінованої чи інтегрованої; диверсифікація

освітніх програм; поєднання у структурі змісту підготовки вчителя предметного та професійного блоків; підвищення вимог до рівня освіти, професійної кваліфікації і, відповідно, професійної підготовки вчителя з одночасним підвищенням їхньої заробітної плати; пріоритет магістерського рівня підготовки майбутніх учителів; модернізація змісту, методів і форм навчання з акцентом на інноваційних; посилення практичної складової підготовки вчителя, підвищення ролі педагогічної практики, збільшення строку її тривалості та ускладнення педагогічних завдань; розвиток освітньої мобільності; зростання суспільної ролі педагогічної діяльності; формування готовності вчителя до педагогічних інновацій; упровадження системи якості освіти для забезпечення її конкурентоспроможності [4, 154–155]

Таким чином, слід ствердити, що процес цифровізації професійної діяльності вчителів в Україні триває і має велике значення для забезпечення освітнього процесу у кризових ситуаціях, зокрема зараз в умовах війни. Усі заклади освіти мають бути забезпечені доступом до швидкісної мережі Інтернет, комп'ютерного обладнання та програмних продуктів для створення цифрового освітнього середовища. Процес цифровізації професійної діяльності вчителів відкриває можливості та вимагає модернізації всього змісту освіти. Це повинно відповідати потребам підготовки кадрів за технологіями останньої промислової революції та побудови цифрової економіки в Україні, необхідної для забезпечення військової та економічної безпеки країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арешонков В.Ю. Цифровізація вищої освіти: виклики та відповіді. Наукова доповідь на методологічному семінарі НАПН України «Шляхи і механізми підвищення конкурентоспроможності університетів України» 19 листопада 2020 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2020. Вип. 2(2). С. 1–6. URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-13-2> (дата звернення: 18.11.2022)

2. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Освіта і наука». URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/nacionalna-rada-vidnovlennya-ukrayini-vid-naslidkiv-vijni/robochi-grupi> (дата звернення: 18.11.2022)

3. Концепція цифрової трансформації освіти і науки: МОН запрошує до громадського обговорення. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/konceptiya-cifrovoyi-transformaciyi-osviti-i-nauki-mon-zaprosuye-do-gromadskogo-obgovorennya> (дата звернення: 19.11.2022)

4. Огієнко О.І. Сучасні тенденції розвитку професійної підготовки вчителів: міжнародний вимір / Перспективи і пріоритети педагогічної освіти в епоху соціальних викликів: монографія. 2021. 367 с. <http://dspace.smu.edu.ua:8080/handle/123456789/8585>

5. Світові тенденції розвитку освіти: державно-управлінський аспект. *Актуальні проблеми державного управління*. 2021. Том 2. № 83. С. 21–26. <http://uran.oridu.odessa.ua/article/view/237213>